

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/143/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8517204428
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8517204428.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: R Collectors s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 50 094 297, proti žalovanému: G. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, XXX XX I., o zaplatenie 1.931 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 1Csp/60/2017-127 zo dňa 20.09.2019 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 1Csp/60/2017-132 zo dňa 14.10.2019 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania.

II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom v spojení s dopĺňacím rozsudkom rozhodol, cit.:

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1.429,92 eur, úroky z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.429,92 eur od 1.11.2017 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietla.

Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalovaný dňa 03.12.2013 uzatvoril s právnym predchodcom žalobcu ako veriteľom zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému spotrebiteľský úver vo výške 2.000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal žalobcovi splatiť v 72 mesačných splátkach vo výške 61,27 eura. Celkové náklady žalovaného boli vo výške 1.807,05 eura. Žalovaný tak mal žalobcovi zaplatiť celkovo sumu 3.807,05 eura. Ročná úroková sadzba činila 24,50 %.

1.2. Mal za to, že úrok dojednaný v zmluve o úvere vo výške 24,50 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi, vzhľadom na skutočnosť, že v čase poskytnutia spotrebiteľského úveru (december 2013), ako to vyplýva z internetovej stránky Národnej banky Slovenka, priemerné úrokové sadzby pri úveroch poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny pre domácnosti pri spotrebiteľských úveroch so splatnosťou nad 1 rok do 5 rokov boli v decembri 2013 vo výške 11,02 % ročne. Ročná úroková sadzba uvedená v zmluve o úvere tak predstavuje viac ako dvojnásobne vyššiu úrokovú sadzbu ako je úroková sadzba pri obdobných spotrebiteľských úveroch. Takáto dohodnutá výška úroku podstatne prevyšuje priemerné úroky, uplatňované v rovnakom čase ostatnými bankami.

1.3. Súd prvej inštancie preto považoval dohodnutú výšku úroku za v rozpore s dobrými mravmi, vysokú a neprimeranú a z uvedeného dôvodu považoval zmluvu v časti dohodnutého úroku za neplatnú. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť.

Mal za to, že dojednanie takto vysokej ročnej úrokovej sadzby nie je v súlade s dobrými mravmi, a takto poskytnutá odplata je neprimeraná k pohľadávke. Uzavrel, že dojednaná výška úrokov odporuje všeobecnej predstave primeranosti a odporuje uznávaným normám morálky.

1.4. Ďalej uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovanému bola vyplatená čiastka vo výške 2.000 eur. Žalovaný jednotlivými splátkami uhradil spolu sumu vo výške 570,08 eura. Žalovaný je tak povinný uhradiť už iba rozdiel medzi poskytnutou istinou úveru a jeho úhradami vo výške 1.429,92 eura. Žalobu v prevyšujúcej časti, t.j. pokiaľ ide o zaplatenie sumy 501,08 eura spolu s príslušenstvom, ako nedôvodnú zamietol.

1.5. Žalobca si v podanej žalobe uplatnil úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne z nezaplatenej istiny a nezaplatených úrokov od 01.11.2017 do zaplatenia. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi tento úrok z omeškania iba zo sumy súdom priznanej vo výške 1.429,92 eura, teda iba z časti žalobou uplatneného nároku, ktorému vyhovel, a to od 01.11.2017.

1.6. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 Civilného sporového poriadku.

2. Proti zamietavému výroku rozhodnutia podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku. Mal za to, že výška úrokov ročne 24,50 % je v zákonomnom limite. Uviedol, že žalovaného nijak nenútil, aby uzatvoril zmluvu o úvere práve u neho, o výške ročnej úrokovej miery žalovaného informoval pred uzatvorením zmluvy, pričom zo zmluvy žalovaný videl, že náklady budú vyššie, ako priemer na trhu. Predpokladať, že spotrebiteľ si berie úver za okolností, že je v zlej finančnej situácii, je podľa jeho názoru prehnané. Spotrebiteľia si spravidla berú úvery na zakúpenie nových zariadení či elektroniky, ktoré následne ak nevedia splácať, riešia novými úvermi. Nejde však o nepriaznivú situáciu spotrebiteľov, lež o ich snahu zabezpečiť si vyšší štandard než ten, na ktorý im postačuje ich mesačný príjem. Za tieto skutočnosti ale nezodpovedá banka, ktorá ma nastavené vo všetkých častiach Slovenska rovnaké pravidlá a rovnaké možnosti pre všetkých. Uzavrel, že banka nezodpovedá za zlú finančnú situáciu spotrebiteľov.

2.1. Navrhol zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátiť mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo zmeniť tak, že odvolací súd vyhovie žalobe žalobcu v plnom rozsahu a prizná mu náhradu trov konania aj odvolacieho v rozsahu 100 %.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

5. Odvolací súd posúdil relevantnosť odvolacej námietky žalobcu, že posúdenie výška zmluvného úroku, nie je v rozpore s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka.

6. Vo vzťahu k uvedenému odvolací súd poznamenáva, že každý súd je povinný v spore so slabšou zmluvnou stranou skúmať výšku zmluvného úroku a jeho primeranosť, a to bez ohľadu na to, či sa tohto prieskumu spotrebiteľ ako slabšia zmluvná strana domáha alebo nie.

7. Podľa § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

8. Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

9. Uvedené ustanovenie, ale nemožno vykladať tak, aby do odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch sa zahrňovali i údaje od tých subjektov finančného trhu, ktoré poskytujú neprimerané až úžernícke úroky. Pripustenie takejto možnosti rozhodne nebolo vôľou zákonodarcu, a preto pre účely zistenia výšky obvyklej odplaty sa musí vychádzať z údajov finančných inštitúcií poskytujúcich spotrebiteľské úvery za primerané odplaty riadiac sa zásadou dobrých mravov upravenou v ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

10. Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. V zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru vo výške 24,50 % viac ako dvojnásobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu 11,02 % uplatňovanú bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Dohodnutá úroková miera teda podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto je potrebné prijať záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi.

11. Odvolací súd zdôrazňuje, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú ex offio súdnej kontrole vo svetle imperatívu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Z absolútne neplatnej dohody o úrokoch žalobcovi nemožno priznať žiadne právo.

12. Judikatúra súdov nikdy nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú fundamentálny hodnotový poriadok (porov. právne veci NS SR sp. zn. 1MCdo 1/09 z 31.7.2009, NS SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 z 26.4.2012, NS ČR sp. zn. 21Cdo 1484/04 z 15.12.2004, KS v Prešove sp. zn. 3Co 3/2011 z 12.10.2011, 3Co 67/2012 z 24.10.2012).

13. Sporné úroky odvolací súd podrobil súdnej kontrole neprijateľnosti a ustanovenie čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/ES je treba považovať za ustanovenie rovnocenné vnútroštátnym kogentným ustanoveniam právneho poriadku (porov. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie vo veci C- 168/05 Mostaza Claro, C-618/10 Banco Espanol).

14. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu a jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP, podľa ktorej sa nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

15. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Súd prvej inštancie náležite vysvetlil, z akých dôvodov žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

17. Odvolací súd po preskúmaní dospel k záveru, že prvoinštančné rozhodnutie je aj v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a aj v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

18. Za porušenie základného práva na spravodlivý súdny proces nemožno považovať to, že prvoinštančný súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

19. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania, ktorý odvolacími námietkami napadnutý nebol..

20. V odvolacom konaní nebol žalobca úspešný. Naopak fakticky plne úspešný bol žalovaný, ktorému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Žalovaný si trovy odvolacieho konania neuplatnil, a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

20.1. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).